

trdъ »goba«, drugi pa iščejo posebne razlage. Tudi *gliva* pomeni istočasno »goba« in »bolezen«.

Splošno slovansko gobja imena so tudi *surovinka*, *surovojedka*, *sirovka* »Lactarius deliciosus«, rusko *syroezka*, *suroega* »Agarucus integer«, *lisička* »Cantharellus cibarius«, češ. *liška*. rus. *lisička*, sbh. *lisičica* itd. Enako ježek »Hydnum«, sbh. *ježevica*, rus. *ježevnik*. Staro ime po živali je tudi *lanož* »Tuber«, češ. *lanyž*, izvedeno iz laň »košuta«, kar v slovenščini ni več izpričana beseda (če ni *lanož* Cigale umetno uvedel?); tudi *jelenke*, *srnike* in podobna imena bomo našli pri vseh Slovanih. Tudi imena dreves, pod katerimi določena vrsta najraje raste, služijo pogosto za osnove gobjih imen, n. pr. *brezovček*, rus. *berezovik* in podobno. Imen tipa *hrastovka*, *češplovka*, *topoličnica*, *slivovka* imam zbranih vse polno, žal mikološko nedoločenih. To je včasih za laika pretežko delo. Za znano gobo *čebular*, ki spada verjetno v družino Paxillus, nisem mogel odkriti nobenih podatkov v standardni srednjeevropski mikološki literaturi. Pogostna so imena po barvi, *sivke*, *zelenke*, *plavke* poznamo vsi. Sicer pa ljudska imena niso natančna. Pod imenom *mavroh* lahko kupimo na ljubljanskem trgu tudi žlahtne zastopnike iz rodu Sparassis, ki jim pravijo tudi *vampki* ali *frlinka*. Ime *kukmak* iz nem. *Kucken-mucken* se uporablja za posamezne species rodov Amanita, Psalliota in Lactarius. Čehi so si to ime izposodili od Slovencev za rod Volvaria.

Ne bom posebej omenjal številnih kalkov tipa *golobica*, nem. Täubling, *mušnica* »Amanita muscaria«, nem. *Fliegenpilz* ali *krvnica* »Bovista«, nem. *Blutschwamm* in podobnih. Ne vem pa, katera goba naj bi bila n. pr. *kumeráčovka* (Kojško), *kormačnica* (Pomjan), *čykenca* (Pomjan), *čytmani* (Pregarje), *ropošce* (Križevci), *kupjenk* (Ribnica — Pohorje), *prstanica* (Krmci), *španigerca* (Polskava) itd. Vseh macromycetes, ki rastejo pri nas, bo približno 3000 species, ki so botanično klasificirane v ca 200 družin. Ljudskih imen pa poznamo do danes samo nezaten del. France Bezljaj

SLOVAR K SLOVU O POLKU IGOREVE

Z Nahtigalovo izdajo *Slova* je slovenska slavistika aktivno posegla v razpravljanje o tolikih nerešenih vprašanih filološke, tekstno-kritične in rekonstrukcijske narave tega znamenitega staroruskega literarnega dela; zaradi doslednosti v zamisli in izpeljavi je ta izdaja naletela na ugoden sprejem.

Ze Nahtigalu je bilo jasno, da je temeljni pogoj za nadaljnje uspešno raziskovanje *Slova* v vseh smereh popoln slovar tega teksta; svoji knjigi je dodal seznam vseh besed iz *Slova*, vendar jih ni pojasnjeval in komentiral. Te naloge se je zdaj v najširšem obsegu lotila Sovjetska akademija znanosti v Leningradu in v Moskvi.

Sektor staroruske literature pripravlja slovar v šestih knjigah (120 tiskovnih pol), ki bo zajel ves besedni fond (komaj eno polo obsegajočega teksta *Slova*). Glavni sestavljavec slovarja je sodelavka tega sektorja V. L. Vinogradova, tehnični urednik je N. S. Sarafanova, in v redakcijskem kolegiju so znani strokovnjaki za staroruski jezik, literaturo in kulturo: B. L. Bogorodskij, B. A. Larin, D. S. Lihačev. Kakor posnemamo iz Trudov oddela drevnerusskoj literatury ANSSSR, XVI., bo avtorsko delo končano l. 1965, redakcijsko leta 1967, prvi del pa bo izšel že leta 1961.

Sektor staroruske literature se je odločil za tako velikansko in težavno delo iz več razlogov. Znano je, da se je število del o tem literarnem spomeniku razrastlo že v nepregledno množico, ki so deloma nedostopna, večkrat pa posamezni avtorji ponavljajo drug drugega. Temeljne dela o *Slovu*, na katero bi se mogel opreti vsak raziskovalec *Slova*, pa še ni, tako da je obdelovanje *Slova* čedalje manj plodno in da skoraj že zahaja v slepo ulico. Kdor je hotel doslej obravnavati jezik *Slova*, njegov stil ali njegovo idejno vsebino, ali ga prevajati, je začel najprej iskati po literaturi o *Slovu* in pretresati dognanja, vendar je navadno ostal zasut pod kopico različnih mnenj in razlag, kar je v številnih primerih moralo privedi do diletantizma.

Ta slovar pa seveda ne bo nadomestil slovarja staroruskega jezika, kajti vse leksikalne in frazeološke probleme bo obravnaval zgolj s stališča *Slova*; odpreti pa hoče nove raziskovalne perspektive. Posameznim geslom bodo priključene paralele iz staroruske literature do konca 17. stoletja, po potrebi tudi novejšje. V značni meri bodo upoštevali tudi folklorno gradivo. V dvomljivih primerih si slovar ne bo prizadeval, da bi za vsako ceno skonstruiral neko dokončno rešitev, če le-ta ne bo jasno razvidna iz gradiva. Docela neutemeljenih in neverjetnih razlag in domnev v

slovarju ne bodo navajali, kajti njegove sestavljavce bo v vsem vodila kar največja znanstvena previdnost.

Kakor ima Slovo posebno mesto v staroruski literaturi, tako bo imel tudi ta slovar posebno mesto v ruski leksikografiji. Zaradi izrednih okoliščin (razmeroma kratek tekst, rokopis ni ohranjen, tako imenovana temna mesta, številne diletantske razlage itd.) delo ne bo moglo postati »tip« slovarja literarnega dela ali slovarja pisatelja.

Gradivo za slovar črpajo iz kartoteke za staroruski slovar, ki jo hrani Inštitut za ruski jezik ANSSSR v Moskvi, iz raznih dialektoloških in folklorističnih kartotek, iz slovarjev Sreznjevskega, Dalja in Vostokova, iz dialektičnih in etimoloških slovarjev ter iz slovarjev drugih slovanskih jezikov. Za primerjavo izpisujejo podobna mesta iz literarnih spomenikov staroruske dobe, ki kažejo kakršnokoli sorodnost s Slovom (letopisi, Zgodovina judovske vojne, Zadonščina, Devgenijevo dejanje, roman o Aleksandru, Slovo Daniila Zatočnika itd.).

Za podlago imajo sestavljavci tekst Editio princeps iz leta 1800, upoštevajoč splošno sprejete spremembe teksta. V slovarju bodo razložena tudi vsa osebna, krajevna in druga imena; citati bodo navedeni v celoti, tako da bo študij semantike in sintakse Slova čimbolj olajšan. Citate jemljejo zlasti iz tekstov, ki so po vsebini in po zvrsti Slovu najbližji, predvsem iz tekstov 12. stoletja; navajali jih bodo kronološko. Slovar bo zajel vse pomenske variante besed do konca 16. stoletja in bo s posebno skrbjo beležil prenesene pomene.

Redakcija slovarja je že objavila nekaj poizkusnih gesel.

Franc Jakopin

IZKUŠNJE PRI MATURI Z DIPLOMSKIMI NALOGAMI

Na osnovi poročil, ki so jih podali predsedniki izpitnih odborov, je mogoče ugotoviti tole:

1. Pri uvedbi diplomske domače naloge je šlo v prvi vrsti za to, da bi dijaki iz ograd posameznih predmetov stopili v družbeno prakso, kjer se pokaže življenjski pomen pridobljenega teoretičnega znanja. V tem smislu je novi zaključni izpit nedvomno uspel. — Jezikovne ocene pri domači nalogi ni bilo in pri ustnem zagovoru tudi ne, vendar velja pripomniti, da so se kandidati tu bolj samostojno in svobodno izražali kakor kdajkoli pri stari maturi.

2. Izbor tém za domače naloge je pokazal, da dijaki že v gimnaziji — bežijo iz gimnazije, to je iz šole, ki naj bi dajala enakomerno odtehtano znanje iz humanističnih in iz realnih ved, bežijo v enostransko, zgolj tehnično izobrazbo.

3. Pri novem izpitu komisija ni imela priložnosti, da bi ocenila kandidatovo splošno zrelost. Eden od poročevalcev je zapisal: »Trebalo bi bilo izpopolniti današnji sistem tako, da bi kandidat mogel pokazati svojo zrelost, ne da bi zašli nazaj v sistem tako zvane spominske mature. Z drugo besedo, sistem mora biti tak, da bo kandidat lahko pokazal, kako daleč sega njegovo znanje in kako globoko prodira njegov razum; zraven tega pa mora omogočiti komisiji, ki ga presoja, da bo lahko presojala temeljito in vsestransko. Sistem, ki je doživel letos svojo prvo preizkušnjo, je v tem pogledu pomanjkljiv« (Matej Bor).

4. Prav tako daje novi način izpitnemu odboru le prav malo možnosti za oceno kandidatove *jezikovne kulture*. V poročilih predsednikov se o kandidatovi pismenosti v materinščini govori seveda le ob šolski klavzurni nalogi, in tu so ocene po večini dokaj negativne; morda deloma tudi zaradi presplošnih in previsokih, pretežkih tém, ki jih navadno dajemo za te šolske naloge. Te teme največkrat zahtevajo izredne pismenosti in razgledanosti ali pa silijo k neizvirnemu, šablonskemu izražanju.

Uroš Kraigher